MIESIĘCZNIK

HERALDYCZNY

WYDAWANY PRZEZ ODDZIAŁ WARSZ. POLSKIEGO TOW. HERALDYCZNEGO

Nr. 11.

Warszawa, Listopad 1935.

Rok XIV.

WARUNKI PRZEDPŁATY:
Członkowie Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, którzy
ujścili roczną wkładkę w wysokości 21 zl., otrzymują
bezpłatnie "Miesięcznik" oraz "Rocznik".
Prenumerata dla nieczłonków na "Miesięcznik" wynosi rocznie w kraju: zł. 18, — zagranicą: zł. 20.

Członkowie Oddz. Lw. winni wpłacać na konto P. K. O. Na 153.091, członkowie Oddz. Warsz. oraz nieczłonkowie na konto P. K. O. Na 21.621.

Korespondencję i artykuły nadsyłać pod adresem: Tow. Heraldyczne, Bibl. Ord. Krasińskich, Okólnik 9.

(W RAZIE PRZEWIDZIANEJ ODPOWIEDZI, ZAŁĄCZYĆ DO LISTU ZNACZEK POCZTOWY).

Treść:

Tadeusz Plotrowski i Zygmunt Wdowiszewski: Średniowieczne zapiski heraldyczne łęczyckie, str. 161.—Edward Taylor: Początki Rożyckich, str. 169.—Sprawozdania i recenzje, str. 171.—Członkowie P. T. H., str. 176.—Komunikat, str. 176.—Resumés, str. 176.

Średniowieczne zapiski heraldyczne łęczyckie.

(dok.)

42. Łeczyca, 16 lutego 1490 r. (P.).

lus decrevit, quod nobilis Albertus de Modlnya 1 filius olim nobilis Joannis Mroczecz de ibidem debet se expurgare alias oczysczycz y spravycz in duabus septimanis ex tribus clenodiis post patrem duobus bonis fide et honore dignis nobi-

libus hominibus de clenodio Laszaky, de secundo clenodio videlicet post matrem Dolang, similiter duobus bonis hominibus nobilibus ut supra, de tercio clenodio

dicto **Nalanczy** post avam per matrem patris ipsius bonis hominibus nobilibus fide et honore dignis contra nobiles Annam de Slathkovo Mai[ori] ² de reformacione ipsius consortem nobilis olim Nicolai de Conarzevo³ et Barbaram consors^c nobilis Stanislai de Szmolicze⁴, qui prefati nobiles et homines iurabunt in hec verba: Rotha. Nominando Deum et [sanctam] ^d Crucem, quia Albertus prefatus filius verus legitimus ^e nobilis olim ^f Jo-

annis [Mro]czecz de Modlnya et est de [no]stro clenodio Laszaky et sit de clenodiis j poczal szya pk dany j pobranyu sluby j urodzyl szya¹ nyevpolroka vczasz jako od branya¹ sluby et est verus heres et non spurio et hoc ideo, quia pro refo[rmacione] m Anna et Barba[ra] n in o verba sibi p.

Łęczycka gr. Inscr. 7, f. 707 v

1 pow. łęczycki, wś kośc., 2 pow. łęczycki, par. Gieczno, 3 pow. łęczycki, par. Piątek, 4 pow. łęczycki, par. Grabów.

a Litera a przekreślona, b Litera a przekreślona, c Tak w oryginale, d Miejsce wytarte, e Nadpisane legitimus. f Nadpisane olim, g Miejsce wytarte, h Miejsce wytarte, l Litera a przekreślona, j Miejsce w tarte na 2 litery, k Miejsce wytarte na 1 – 2 litery, l Litera a przekreślona, l Litera a przekreślona, m Liter w nawiasie brak, n Liter w nawiasie brak, o Dalszy ciąg wytarty, koniec karty, p Wpisano na marginesie verba sibl poczem 10 liter nieczytelnych.

43. Łęczyca, 2 marca 1490 r. (W.).

Terminus nobilibus Alberto de Modlna1, filio olim nobilis Johannis Mroczek de ibidem expurgacionis iuxta iuris decretum per nobiles Stanislaum de Modlna dictum Jandus et Martinum de Jaschyonka² de clenodio Lazaky et nobilem Johannem de Wola³ et Andream de Malynyno⁴ de clenodio Dolagy, nobiles Dobrogostium et Paulum de Pyotrovycze de terra Szochaczeviensi de clenodio [Nalan]czy ex una et nobili Anne de [Slath]kowob Maiori5 et Barbare consorti no[bilis] Nicolai de Smolycze ex altera continuatur ad duas septimanas terminus iuxta rotham ex iure decretam. Leczycka gr. Inscr. ks. 7, f. 734, 738.

44. Łęczyca, 23 listopada 1490 r. (P).

Nobilis Albertus de Modlna6 filius olim nobilis Joannis Mroczek de ibidem in facie iudicii expurgavit sec de crimine sibi obiecto tali videlicet, quod ipse sit spurius alias non de legitimo thoro natus, per nobiles Annam de Slathkovo Maiori7 consortem olim nobilis Stanislai Conarzewsky et Barbaram consortem nob lis Nicolai de Szmolicze8, prout inculpatus erat super eodem crimine in facie iudicii. Quiquidem Albertus honori suo satisfecit iuxta consuetudinem terrestrem videlicet de triplici genealogia nobilitatis sue, post patrem videlicet duobus nobilibus Stanislao de Modlna9 et Martino de Jaschyonka 10 fratribus suis patruelibus de armis sive clenodio Lazanky, de clenodio vero Nalancz avie sue per patrem duobus nobilibus videlicet Dobrogostio de Pyotrovicze 11 et Paulo de ibidem fratribus suis, item de armis Dolangy matris sue olim nobilis Elizabeth duobus nobilibus videlicet Joanne de Nowska Volya 12 et Andrea de Malinino Maiori 13 avanculis d suis. Qui omnes fratres et avanculi e sui prefati corporalia prestiterunt iuramenta in hec verba: quia ipse Albertus est bonus f et honestus homo de vero et legitimo thoro natus de shonestis et nobilibus patre et matre prefatis post suscepcionem copule matrimonialis in tempore nascendi consueto, super quo prefatus Albertus memoriale dedit iudicio h.

Łęczycka gr. Inscr. 7, f. 717 v. 721.

45. Łęczyca, (druga połowa XV w.) (P.)

Expurgacio Idzykowskj.

Nobilis Barthossius de Idzykowycze 14 veniens in facie iudicii coram nobis deposuit in querela, quod quidam nobilis Lubyankowsky de terra Cracoviensi 1 in genere nobilitatis sibi derogavisset ipsum ignobilem fore asserendo. Qui quidem Barthossius peciit a nobis sub inferiori quem generis sui nobilitatis originem debuisset ostendere et huiusmodi maculam detergere, nos itaque sibi decrevimus de quatuor armorum clenodiis sui ortum generis fore ostendendum. Cum quoquidem Barthossio venientes nobiles, famosi, ydonei viri nobis non incogniti, videlicet: Petrus et Barthossius de Jassona 15 de armis **Ogony** nuncupatis, cognati fratres de paterna linea necnon Michael et Nicolaus de Dambrowka 16 de armis **Drzewycza** fratres sui de linea awe, videlicet matris sui genitoris ac eciam Martinus 1 de Dam-

a Nadplsane nobilis, b Wynika z zap. nr. 42, c Przekreślono ac honori suo satisfecit d Tak w oryginale, e Tak w oryginale, f Przekreślono homo, g Po wyrazie de nakreślona kreska pionowa, h Przekreślono quo viso ius decrevit sibi. I Przekreślono ipsum j Przekreś ono et Nicolaus.

¹ pow. łęczycki, wś kośc, ² pow. łęczycki, par. Modlna, ³ jedna z wielu osad w woj. łęcz. ⁴ pow. łęczycki, par. Grochów, ⁵ por. zap. nr. 42, ⁶ por. zap. nr. 43, ¹ por. zap. nr. 42, ՞ por. zap. nr. 43, ¹ pow. sochaczewski, par. Chruślin, ¹² pow łęczycki, par. Nowe, ¹³ por. zap. nr. 43. ¹⁴ pow łęczycki, par. Domaniew, ¹⁵ pow. łęczycki, par. ? ¹⁶ pow., sieradzki, par. ?

browka et Nicolaus de Jassona de armis Orla, fratres sui de linea matris eius necnon et Alberthus et Clemens de Drwalewo¹ de armis Dolywa fratres sui de linea awe videlicet genitrice matris eius, qui omnes prestito iuramento signo sancte Crucis corporaliter tacto confirmaverunt et fatebantur ipsum Barthossium esse fratrem et cognatum ipsorum, verum nobilem ab utraque parte laudabiliter procreatum. Post quamquidem expurgacionem et ortus sui enodacionem ipse Barthossius peciit a nobis testimonialem litteram huiusmodi fidem suam detergentem, cuius peticionibus tanquam iustis et racioni consonis aclinati sibi huiusmodi litteram sigillo nostro communitam scribi procuravimus, presentibus nobilibus Johanne de Idzykowycze, Johanne de Szdzychowo², Johanne de Gyagnyathky³, Thoma de Gusyna⁴, Nicolao de Sklothy⁵. Łęczycka gr. Inscr. ks. 1, f. 446 v.

Indeks osób i miejscowości.

(Liczby oznaczają numery zapisek; c. = córka, h. = herb, m. = matka,s. = syn, w. = wdowa, 2. = żona).

Agnieszka ob. Leszcze
Albus ob. Jarochów
Andrzej zw. Cholewa h. Cholewa 10
Anna, w. po Janie z Gieczna 38
Bedlenski Jan h. Rola 36
Bednary, Mroczek 20
Bielice (Belicze, Byelicze), Jakób 18,
Mikołaj h. Kuczaba 27, Stanisław

Bielawy (Byelawi, Byelavy) Jachna 4, Jan h Łazęki podstoli łęczycki 41, Mikołaj h. Łazęki miles 41, Stachna 4, Wojciech podczaszy łęczyc-

h. Kuczaba 27, Wojciech 1.

ki 36.

Adam 33

Blesus Jan komornik 13 Blonie (Blone), wójt ob. Malinin Boguszyce (Boguschycze), Mikołaj h.

Ogończyk 40

Bolesta ob Wyszogród

Borów (Borowo), Bernard h. Lubrza 39, Marcin h. Lubrza 39

Borzysławice (Borzislauicze), Pietrasz h.

Ogończyk 19

Brześć kujawski, chorąży ob. Wola, komornik ob. Radeczsky, wojewoda ob. Oporów

Byalki ob. Gledzianów

Byelskj ob. Strzegocin Caczka Mikołaj h. Rola 36.

Chlebów (Chlebowo), Grzymek 5.

Chodecz, Maciej 29

Chodów (Chodowo, Chodovo), Maciej h. Jelita 20, Mikołaj Czlowec 1

Chorki, Mikołaj h. Ogończyk 39, Stani-

sław h. Ogończyk 39

Chrzanów ob. Ojrzanów

Ciechanów, sędzia ob. Czyrnice

Cluczkoczin, Gyeralczky 27

Cortizan Jan 36

Cozel Pełka 34

Cozelskj ob. Szodowa

Cromyschewycze, Krystyn kasztelan włoc-

ławski 36

Cuczenski Piotr ob. Piątek

Czepów (Czepowo) Mikołaj 7

Czeszowsky Lazanka 14

Czirnina, Mściszek (Msczischek) h. Trąby 17

Czyrnice (Czyrnycze), Jakób h. Lubicz sędzia ciechanowski 20

Dąbrowa (Dambrowa), ob. Zieleniew Dąbrówka (Dambrowka), Jasiek h. Orla 22, Marcin h. Orla 45, Michał h. Drzewica 45, Mikołaj h. Drzewica 45, Mikołaj h. Orla 22

¹ pow. łęczycki, par. Domaniew. 2 pow. łęczycki, par. Kałów. 3 pow. orłowski, par. Łęki. 4 pow. sieradzki, par. Grodzisko. 4 pow. łęczycki, par. Nowe.

Dembowa Góra (Dambowagora), Lip Klemens h. Doliwa 36, Maciej, Mścigniew i Tomasz h. Doliwa 36

Dobrzelin (Dobrzelino), Mikołaj i Wojciech h. Doliwa 36

Dobrzelinskj Mikołaj h. Doliwa 36

Domaników (Domanikowo), Pietrasz Jawczachovicz 8, Skarbek 29

Domaradzyn (Domaradzino), Pęcław (Panczslaus) 12

Drwalew (Drwalewo), Klemens h. Doliwa 45, Wojciech h. Doliwa 45

Dzierząźna (Dzerzasna), Dobiesław komornik podkomorski 40

Dzierzbice (Dzirbicze), Mikołaj 11

Gagowy (Gagow), Jan h. Doliwa 36

Gawronszky Jan 26

Gawronszkj, Jan h. Rola 36

Gawrony (Gawroni), Jan s. Klemensa h. Rola 36

Gagolina (Gangolina), Dersław 20, Jan 20 Gieczno (Gyeczno), Stanisław s. Jana h. Łazęki 38, ob. Anna

Glandzanowski Wojciech z Parzęczewa miecznik łęczycki 41

Gledzianów (Glodzanowo), Byalki bracia rodzeni h. Rola 36

Glinnik (Glynyk), Jakób 40

Glogye, Piotr h. Awdaniec 36

Golbice (Golbicze), Jan zw. Szydło s. Wisława 8

Golendzkie (Golandsko), Jan 16, 19

Góra (Gora), Woczechwszky Maciej h. Ostoja 33

Gosławice (Goslavicze, Gosslauicze), Jan,
Przecław i Sądek h. Doliwa 36, Jan
h. Doliwa podkoniuszy ziemi łę
czyckiej 41, Paszek Jan h. Doliwa
36, Przecław h. Nagody 17, Tomek 6

Gostynin, kasztelan ob. Kutno, Życk, podkomorzy Pietrasz 14, ob. Ostrowy, podsędek ob. Szczawin

Goszczynno (Goszczyno), Świętosław h. Ogończyk 33

Grabów (Grabovo), Dadźbóg li. Ogończyk podłowczy łęczycki 20, 21, Mikołaj h. Ogończyk skarbnik łęczycki 20

Grambeczsky Bogusław 14

Grochów (Grochowo), Mikołaj h. Kuczaba 34

Grzybów (Grzibowo), Jakusz h. Lubicz 16, 19, Trethka Tomasz h. Doliwa 36, Wincenty h. Doliwa 36

Guminy (Gumino), Sadlo h. Rola 36 Gusin (Gusyna), Tomasz 45

Gyeralczky ob. Cluczkoczin

Idzikowice (Idzicouicze, Idzykowicze), Bartosz h. Ogończyk 45, Jan 45, Stanisław 21

Idzykowsky ob. Idzikowice

Inowłódź (Ynowlocz), wójt Mikołaj h. Ostoja 33

Iwiczna (Ywiczna), Gotard h. Kuczaba 34, Marmicza 1

Jackowice (Iaczkowicze), Stanisław 15 Jagniątki (Gyagnyathky, Jagnothky), Jan

45, Mikołaj 4 Jakób (z Sienna) biskup włocławski 36 Jakszon ob. Żelazna

Jandus ob. Modina

Jankowice (lankowycze) Grzegorz 35, Klara ż. Grzegorza 35

Janków (Jancow), Florjan h. Ogończyk 33

Jarochów (Jarochowo), Ninota h. Lubicz 17, Tomek Albus h. Lubicz 17

Jasionka (Jaschyonka), Marcin h. Łazęki 43, 44

Jasionna (Iassona, Jashyona), Bartosz h. Ogończyk 45, Mikołaj burgrabia łęczycki 20, Mikołaj h. Orla 45, Piotr h. Ogończyk 45

Jawczachovicz ob. Domaników Kalen (Calen), Janusz h. Ostoja 33 Kamocin (Camoczino), Mikołaj h. Lub-

rza 39

Kanigowo (Canigovo), Piotr h. Lubicz podsędek zawkrzeński 20

Kathouicz Krzesław 17 Kazimierz Wielki król Polski 5 Kiki (Kyky), Andrzej i Piotr 34 Kłoski (Closky), Treborius 6 Kołomja (Colomya), Mikołaj i Wincenty h. Doliwa 36

Kołoszyn (Coloschino), Tomasz 32 Komaszyce (Komaszicze), Grzymek 9, 10 Konarski Jan ob. Narty

konarski (łęczycki) kasztelan ob. Szamów

Koniecpol (Coneczpole), (Jakób) wojewoda (sieradzki) 7

Koslowsky Mikołaj 14

Kostnino, Schischka Maciej h. Lubicz 16 Kraków, kasztelan (Jan z Czyżowa) 34 Krępa (Crampe), Jan 31

Verence (Cereve) I ukowaku

Krzewo (Crzevo), Lukowsky Jan 41 Krzyżanów (Crzyzanovo), Franek 20

Ktersky Andrzej 22

Kuchary (Cuchari), Zygmunt h. Rola 36 Kurozwęki (Curozwanky), Mikołaj kasztelan sieradzki 41

Kutno (Cuthno), Andrzej kasztelan gostyński 41, Mikołaj wojewoda łęczycki 36

Lasocki (Lasszoczsky, Lasszothsky), Michał starosta łęczycki 38, prokurator 34

Lekowo, Sziszka Maciej h, Lubicz 19 Leszcze (Lescze), Agnieszka h. Szreniawa m. Mikołaja wójta łęczyckiego 41, Michał h. Prawdzic ojciec (?) Mikołaja wójta łęczyckiego 41, Mikołaj wójt łęczycki 41

Leszno (Leschno), Rafał marszałek nadworny i starosta łęczycki 41

Lip ob. Dembowa Góra

Lubyankowsky de terra cracoviensi 45 Lukowsky ob. Krzewo

Łąkoszyn (Lacoschin), Jan h. Rola cześnik łęczycki 36

Łęczyca, burgrabia ob. Jasionna, Pruszki, Szamowski

cześnik ob. Łąkoszyn, Woźniki kasztelan ob. Sobota, Wroczyny łowczy większy ob. Stoki, Straszków miecznik ob. Glandzanowskj, Wróblew

podczaszy ob. Bielawy podkomorzy ob. Malski, Woźniki podkoniuszy ob. Gosławice
podłowczy ob. Grabów, Piekary,
Stanisław h. Nagody 17
podsędek ziemski (Andrzej z Wróblewa) 34
podstoli ob. Bielawy
sędzia ziemski (Tomasz z Soboty) 34
skarbnik ob. Grabów
starosta ob. Lasocki, Leszno, Malski
stolnik Trojan 7
wojewoda ob. Kutno
wojski Paweł 7
wójt ob. Leszcze

woźny ob. Parzęczew Łubki (Lubek), Jakób marszałek ks. mazowieckiego 36

Łyczki (Liczky), Jan h. Cholewa 27 Malinin (Malynyno, Malinino, de Malinino Maiori), Andrzej h. Dołęga 43, 44, Bogumił I, Miczek h. Cholewa 27, Paweł h. Cholewa wójt z Błonia 9, 10, 27

Malischicze, Marcisz h. Godziemba 34 Malski (Malsky) Wojciech podkomorzy i starosta generalny łęczycki 20

Marszewo, Mikołaj 20

Matisowky, Wacław h. Trąby 17 Mazew (Mazowo), wójt Mikołaj 35.

Mazowsze (Mozowya) 33, marszałek ob. Łubki

Michałowice (Michalouicze), Wojciech h. Wieniawa 10

Michałowski Wojciech 9

Międzyrzecz (Myedzyrzecz), Jan h. Pobóg s. Mikołaja wójta z Międzyrzecza 37

Miroszewice (Miroscheuicze), Stanisław 7 Miszewo (Mischewo), Wojciech h. Lubicz podstoli płocki 16

Modlna (Modlnya), Stanisław zw. Jandus h. Łazęki 38 43 44 Wojciech s. Jana Mroczka (Mroczecz) h. Łazęki 42, 43, 44

Myenczicz ob. Pisarzewice Myszthal 40 Nagórki (Nagorky), Mikołaj 14 Narty, Konarski Jan h. Doliwa 36. Nędzerzew (Nadzerzewo), Puczek Mikołaj h. Rola 36

Niegłoszew (Neglossowo), Bogusław 11, Walter 1

Nowe, Pełka 28

Nowe Miasto, Grot wojewoda rawski 36

Ocice (Oczicze), Gosław 11, 13

Odechów (Odochowo), Pełka 2

Ogrodzieniec (Ogrodzenycz), Przecław 34

Ojrzanów (Orzanowo), Stanisław h. Junosza 24, 25

Omexa ob. Zalesie

Oporów, Jan wojewoda brzesko kujawski 41

Oporów Mały (de Minori Opporowo), Stanisław h. Rola 36

Orłów (Orlowo), Dadźbóg h. Junosza 24, 25, Jan h. Junosza 24, 25, Jan Mikołaj h. Doliwa 36, Ziemak h. Junosza 24, 25

Orzeszków (Orzeschky) ob. Boguszyce Osno (Osszno), Piotr h. Rola 28

Ostoja (Ostogye), Dziewierz h. Jelita 22 Ostrowy, Piotr h. Doliwa podkomorzy

gostyński 36

Osuchów (Osszuchowo), Krystyn kasztelan rawski 36

Parchowo (Parchawa), Budko 2

Parzęczew (Parzynczevo, Parzinczewo), Adam h. Rola 36, Piotr woźny ziemi łęczyckiej 41, ob. Glandzanowski

Pasek (Paszek) ob. Gosławice

Piaski (Pyasky), Pietrasz 11

Piątek (Panthek), Cuczenski Piotr h. Jelita 22

Piekary (Pyekary), Jan h. Rola podłowczy łęczycki 31

Pieskowski (Peskowsky) Jan 14

Piotr Woycziconis h. Trąby 17.

Piotrowice (Pyotrouicze, Pyotrovicze, Pyotrovycze), Dobrogost h. Nałęcz 43, 44, Klemens h. Nałęcz 22, Paweł h. Nałęcz 43, 44, Przecław h. Nałęcz 22

Pisarzewice, Filip Myenczicz h. Wieniawa 9, 10

Plecka Dabrowa (Pleczska Dambrova, Pleczska Dambrowa), Jan h. Doliwa 36, Wincenty h. Dcliwa 41

Płock, podstoli Wojciech h. Lubicz 19, ob. Miszewo, stolnik Pietrasz 14

Płocki Jan, ob. Szczawin

Pniewo (Pnyewo), Andrzej h. Ślepowron 34, Jan h. Ślepowron 34

Podczachy, Adam 11

Pokrzywnica (Pokrzywnicza), Jakób h. Grzymała 33

Polska, marszałek koronny ob. Leszno Ponętów (Ponothowo), Andrzej 3, Helena c. Andrzeja w. 3,7

Porzyczsky Jakób 33

Prusskj Jan h. Prawdzic kasztelan rawski 41

Pruszki (Prusky), Maciej burgrabia łęczycki 37

Przykuty (Przykuthya), Stanisław h. Doliwa 36

Psary, Helszka w. po Janie 12, Jan 37, ob. Szulky

Puczek ob. Nędzerzew

Radecki (Radeczsky) Trojan h. Pomian komornik brzesko-kujawski 18

Rakowiec, Zychelski Jan h. Rola 36

Rakowieczskj ob. Rakowiec

Raków, Wojciech h. Doliwa 36

Rawa, kasztelan ob. Osuchów, Prusskj, sędzia ob. Szithkowski, wojewoda ob. Nowe Miasto

Rostów (Roschtovo), Bartłomiej 20 Różyce (Rosdzicze), komornik podko-

morski 34

Sarnów (Sarnowo), Adam 32

Sągrodź (Sangrocz, Sangrodz), Jan 24, 25, Janusz 24, 25

Schpyerz Jakób i Jan h. Doliwa 36

Sieradz, kasztelan ob. Kurozwęki, wojewoda ob. Koniecpol

Skłóty (Sklothy), Mikołaj 45

Skoszewy (Skoschewy), Mikołaj 4

Skotniki (Skothniky), Wojciech h. Awdaniec 33

Skrzeszewy (Skrzyschowo) 36 Słomków (Slonkowo), Jan h. Rogala 16, 19, Krzystek (Crzistek) h. Rogala 19

Słońsk, kasztelan ob. Śleszyn Smilszewicz ob. Wąsosze

Smolice (Smolycze, Szmolicze), Barbara 2. Mikołaja 43, 44, Barbara 2. Stanisława (?) 42

Sobota, Filip h. Doliwa s. Tomasza kasztelana łęczyckiego 36, Tomasz h. Doliwa kasztelan łęczycki 36

Sówki (Sowki), Stanisław 3

Stanisław sługa Tomasza ze Śleszyna kasztelana słońskiego 36

Starzyny (Starzini), Klemens (Climonth) 1 Stoki, Jan łowczy większy łęczycki 36 Straszków (Straschkovo), Stanisław h. Jelita łowczy większy łęczycki 20

Strzegocin, Byelskj Mikołaj h.

Rola 36

Szamowski Jan burgrabiałęczycki 20, prz. 5 Szamów (Schamovo), Jan kasztelan konarski (łęczycki) 41

Szczawin (Szczavino), Mikołaj h. Prawdzic podsędek gostyński 41, Płocki Jan h. Doliwa 36

Szczegły (Szczegli), Wojciech 1 Szeglothy, Adam h. Grzymała 33

Szeliga 23

Sziszka ob. Lekowo

Szithkowski Wojciech h. Rola sędzia rawski 36

Szodowa, Cozelski Pełka h. Rola 36 Szubsk (Szubsko), Mikołaj h. Ogończyk 19 Szulky Jan i Wojciech wójtowie z Psar h. Doliwa 36

Szydłów (Sydlowo), Piotr 26

Śladków (de Slathkovo Maiori, de Slathkowo Maiori), Anna 43, Anna w. po Stanisławie Konarzewskim h. Łazęki 44, Anna w. po Mikołaju (?) z Konarzewa 42

Śleszyn (Slessino, Zleschino), Dorota h.
Doliwa c. Tomasza, w. po Janie
z Żychlina 36, Franko h. Rola 36,
Tomasz h. Doliwa kasztelan słoński
36, Tomasz s. Tomasza kasztelana
słońskiego 36

Świętosławice (Szwanthoslawicze), Świętosław Ogon 30

Topola (Thopolya), Piotr h. Śreniawa 41 Trethka ob. Grzybów

Tymienica (Timyenicza, Tymenicza), Maciej h Niałki 10, Wojciech h. Niałki 9, 10

Vithaliszeuicze ob. Witaszewice

Wanglerz Andrzej h. Godziemba 27

Wąsosze (Wososche), Smilszewicz Mikołaj 5

Węgry (Hungaria) 31

Wierzyki (Wyerzeyki), Mikołaj 39

Witaszewice (Vitaliszeuicze), Grzegorz 2 Witkowice (Withkowicze), Paweł h. Rola 31

Witkowice Małe (de Withowicze Minory), Stefan h. Jezierza 31

Witkowice Wielkie (de Withkowicze Maiory), Wacław h. Jezierza 31

Włocławek, biskup ob. Jakób, kasztelan ob. Cromyschewycze

Woczechwszky Maciej ob. Góra Wojszyce, Mikołaj h. Dołęga 15

Wola, Andrzej chorąży brzesko-kujawski h. Doliwa 36, Jan h. Dołęga 43, Jan h. Rola 36

Wola Nowska (Nowska Volya), Jan h. Dołęga 44

Wolski Andrzej h. Doliwa chorąży brzesko-kujawski 36

Woźniki (Voznyky), Adam cześnik łęczycki 41, Jan podkomorzy łęczycki 41

Wroczyny (Wroczini), Andrzej kasztelan łęczycki 41, Pietrasz 7,20

Wróblew, Andrzej miecznik łęczycki 20 Wysoka (Wisoka, Wissoka), Jakób i Stanisław bracia rodzeni h. Godziemba 31, Jan Kyczka h. Godziemba 27, Mikel 11, Paweł 11

Wyszogród, sędzia Bolesta 14 Zakrzew (Zacrzewo), Jan 4, Jan h. Jelita 22 Zalesie, Omexa Jakób h. Rola 36 Zawkrze, podsędek ob. Kanigowo Zbiewiec (Szthpyewecz), Stanisław 30,

wójt Świętosław 30

Zdrzychów (Szdzychowo), Jan 45 Zichino, Jan 20 Zieleniew (Zelenyewo), Mikołaj h. Pobóg 39, Paweł h. Pobóg 39 Ziemak brat Pawła wojskiego łęczyckiego 7 Zychelska 36

Wykaz rodów i herbów.

Awdaniec, Abdank (de clenodio Awdancow, Hawdanczow) 33,37 Bielina (Byeliny) 25 Cholewa (Cholewy) 10,27 Doliwa (Dolywa, de armis Dolivy) 36,

41, 45 Dolega (Dolang, Dolagy, Dolangy) 15, 42, 43, 44

Drzewica (Drzewycza) 45

Godziemba (Godzaby, Godzamba, qui deferunt in clipeo pinum arborem) 27, 31, 34

Grzymała (de armis Grzymaly) 38 Jastrzębiec (de clenodio Jastrzampczy) czyli Łazęki, 41

Jelita (de clenodio Yelitow, Gyelitha) 20, 22, ob. Nagody

Jezierza, Jeziora (Jeszora... qui deferunt in clipeo falkonem in cruce sedentem) 31

Junosza (de genere Junoszany), 25 Kuczaba (Cuczaby) 27, 34, 40

Lubicz (de clenodio Luby... de signo duo cruces cum babato, babatum cum una cruce in medio babati et alia supra babatum in clipeo deferencium) 16, 17, 19, 20

Lubrza 39

Zychelski Jan ob. Rakowiec Żelazna (Szelazna), Pietrasz s. Jakszona h. Wieniawa 10

Żychlin (Szichlino), Dorota ob. Śleszyn, Mikołaj h. Rola 31

Życk (Zyczko), Adam h. Junosza kasztelan gostyński 24, 25

Łazęki (Lazaky, Laszaky, Lazanky) czyli Jastrzębiec 41, 42, 44

Nagody (de clenodio Nagodow) zawołanie h. Jelita 17

Nałęcz (Nalancz, de clenodio Nalanczy) 22, 42, 43, 44

Niałki (geneologie Nalkow) 10

Ogończyk (de clenodio Ogonow, de armis Ogony) 19, 20, 37, 39, 40, 45

Orla (de clenodio Orlye) 22, 45

Ostoja (Ostoya) 33

Pobóg (de clenodio Pobogow) 37, 39, 40 Pomian (geneologie Pomyanow) 18

Prawdzic (de clenodio Prawdziczy) 41 Rogala (de clenodio Rogalye, Rogalya) 16, 19

Rola (de clenodio Roliczy, clenodium Rolitarum, Role, qui in clipeo deferunt unam rosam cum tribus sicaturis aratralibus wulgariter trzy croye, quorum proclamacio Rola) 28, 31, 36

Szreniawa (de clenodio Shrzenyavy) 41 Ślepowron (Slepowrony) 34 Topór (de armis Thoporj) 38

Traby (Tramby) 17

Wieniawa (Wyenawa pro signo caput bubali deferentes) 10

Dostrzeżone omyłki w wydrukowanych zapiskach:

	_		_	7 1 1	Winne budi
Str.:	Zap.:	Wiersz:	Prz.	: Zamlast:	Winno być:
114	2	2		opuszczono przy Parchawa prz.	pow.brzeski, par. Przypust
114	4	2	6	pow. brzeziński	pow.brzeziński, wś kość.
114	5	2		opuszczono przy Chlebowo prz.	pow radziejowski, par. Sadlno
114	7	6		sex septimanas ad	sex septimanas ad i
115	9	3		opuszczono przy Pisarzewicze prz.	osada nieznana
115	11	3	15	pow. łeczycki	pow. łęczycki, wś kośc.
116			4	Kedlno	Bedlno
116			12	nieznan	nieznana
116			13	pow	pow
117	19	1		Sziszkalal	Sziszk [a]
118	22		10	pow. orłowski	pow. orłowski, par. Bakowo
119	25	2	1	pow. gostyński	pow. gostyński, wś kośc.
131	33	1		de Gora Woczechwszky²	de Gora ² Woczechwszky
131	4 - 500		g	przekreśl no	przekreślono
132	36	23		duos germanose	duos germanose
133	36	15		10cati	locati
147	41	ostatni		Reylavy	Byelavy
148	41		b	Deum sanctam Crucem	Deum et sanctam Crucem

Początki Rożyckich.

(c. d.)

IV. Rożyce Sulimowe.

Jakeśmy wspominali na wstępie, pierwotnymi dziedzicami Rozdzic, przynajmniej w XIV w., byli Sulimowie, rozdzieleni w końcu tego wieku już na dwie rodziny, siedzące na Rozdzicach Sulimowych i Trojanowych.

Do rodziny z R. Sulimowych zaliczyć należy, zdaje się, Jana, podsędka łęczyckiego, występującego w 1389 r. 55, oraz Jaczka z Rozdzic, występującego w 1387 r. 56 Należą tu też zapewne Gotard de Sulima, mający sprawę w 1444 r. z Maciejem z R. (Trojanowych) 57, oraz Jakób z R., który w 1436 r. kwituje Piotra Cieszkowskiego z odbioru 8 grzywien za Cieszkowo i następnie w imieniu swej siostry niedzielnej, Katarzyny, zeznaje, że Stefan, Piotr i Humbert z Cieszkowa zaspokoili ją w sprawach, o które byli pozwani 58.

W najstarszych księgach łęczyckich występuje też w różnych drobnych sprawach w latach 1386 — 1399 Sulim v. Sulima z Rozdzic 59. M. in. świadczy on wraz z Nackiem z R. (Trojanowych), pewnym Sulimczykiem, w 1392 r. Pietraszowi z Pomor przy wywodzie szlachectwa w trzeciej parze świadków, a więc z rodu babki ojczystej. W 1398 r. prawuje się z Dobkiem z R. (Trojanowych) 60.

Syn jego, Mikołaj z R., zwany najczęściej Nicolaus Sulimae lub Sulimowicz, ma sprawy w Łęczycy i Orłowie w r. 1392, 1407 i 1408 61. W 1404 r. ma sprawę o pobicie Mikołaja, syna Wszebora, z R. (Fryjowych). W 1423 r. zeznaje, że jest dłużny 25 grzywien zięciowi swemu, Janowi z Wałów. W 1424 r. wraz z Wojciechem, łowczym mniejszym łęczyckim, przeprowadza działy między potomstwem Dobka, Trojana i Nacka z R. (Trojanowych) i ręczy za dotrzymanie działów przez Włodka i Jana, synów Dobka 62.

Oprócz wyżej wspomnianej córki, Janowej z Wałów, miał Mikołaj także syna Jana, zwanego najczęściej Sulimą albo Sulimowiczem. W 1426 r. oprawił on żonie swej, Annie, grzywien 50 posagu i 30 wiana na trzeciej części swych posiadłości w R. W 1432 r. zeznaje dług Pełce z R. (Żmijowych); w 1437 r. ma sprawę z Mikołajem Rostowskim z R., któremu w 1444 r. przyznaje też pewien dług. W 1453 r. Anna, już wdowa, z synem Piotrem, daje zięciowi swemu, Janowi z Jackowa, w miejsce posagu zastaw na 3 łanach osiadłych w R., a to za zgodą brata swego, Mikołaja z Podłazia Podlanskiego 63. Druga córka, Elżbieta, była zamężna za Stanisławem z Rąkczyna alias z Rozdzic. W 1462 r., już wdową, wraz z bratem rodzonym Piotrem zeznaje ona dług Marcinowi Matołowi z R., a w 1481 r. brat Piotr oddaje jej w zastaw 2½ łany w R. Suliminach. Dziećmi jej byli: Tomasz, wymieniony w 1476 r., oraz Jan i Jadwiga, wymienieni w 1481 r. 64. Musiały one wcześnie umrzeć, lub wyemigrować, bo posiadłości ich w R. należą już w 1484 r. do potomstwa Piotra Sulimy.

⁵⁵ Pawiński, Księgi sąd. łęczyckie I 1225. ⁵⁶ Ibd. I 634. ⁵⁷ Terr. Lanc. 11 f. 650. ⁵⁸ Terr. Lanc. 10 f. 467, 528 v. ⁵⁹ Pawiński, op. c., I 40, 2349, 3518, 3741, 4396, 4439; II 3862, 5637, 5966, 5984, 6104. ⁶⁰ Terr. Lanc. 4 f. 374. ⁶¹ Pawiński, op. c., II 1312, 1589, 4059. ⁶² Terr. Lanc. 4 f. 846; 7 f. 31 v, 168. ⁶³ Terr. Lanc. 8 f. 201; 10 f. 187 v; 11 f. 78, 678; 13 f. 20 v, ⁶⁴ RCL. 1 f. 54; 4 f. 150 v, 474 v; 6 f. 174 v.

Prócz Piotra synem Jana Sulimowicza był także Jan Jasiak, wspomniany w 1476 r. wraz z Piotrem jako stryj (!) Tomasza, syna Stanisława z R., gdy tenże kwituje Mikołaja z Woźnik. Zdaje się, że córka jego wyszła zamąż za Wojciecha Glińskiego, który w 1494 r. wraz z Tomaszem z Gusina przeprowadza działy między potomstwem Piotra Sulimy, syn zaś jego, Jan Gliński z Rożyc Sulimowych, w 1532 r. zastawia cały swój dział w R. Stanisławowi Miroszewskiemu alias Rożyckiemu.

Wspomniany już drugi syn Jana Sulimowicza, Piotr Sulima z Rozdzic, występuje, jak zaznaczono wyżej, w 1453 r. wraz z matką, Anną Podlańską. W 1462 r. zabezpiecza żonie swej Agnieszce grzywien 100 posagu i wiana na połowie swych posiadłości i zeznaje z siostrą Elżbietą dług Marcinowi Matołowi z R. W 1473 r. zastawia półanek roli u Jana, syna Jakusza z R. Fryjowych. W 1476 r. występuje z Janem Jasiakiem jako stryj (1) Tomasza, syna Stanisława z R, ręczy też za Jana Fryja z R. przy sprzedaży przezeń dziedzictwa. W 1477 r. ma sprawy z ks. Wojciechem Borszyńskim, plebanem w Grodzisku. W 1479 r. w związku z pozwami oznajmia w sądzie, że Stanisław z R. nie ma tam żadnych posiadłości. W 1481 r. Marcin Matoł z R. oddaje trzymany w zastawie od Piotra półanek w zastaw ks. Janowi z R. (Trojanowych) jako propinquitas tegoż, a Piotr oddaje siostrze Elżbiecie w zastaw 2½ łany. W 1483 r. już nie żyje 65. Dzieci pozostawił następujące:

- 1) K a t a r z y n a, zamężna za Tomaszem z Gusina, w 1483 r. za zgodą brata Jakóba z R. zapisuje dług Adamowi z Woźnik, cześnikowi łęczyckiemu. Jej mąż w 1494 r. przeprowadza działy między Janem i Jakóbem, synami Sulimy z Rozdzic 66.
- 2) Jakób Sulima z R. występuje w 1483 r. jako brat Katarzyny, w 1494 r. dzieli się z bratem Janem, a w 1528 r. sprzedaje całe swe dziedzictwo, czyli połowę wsi Rożyce Sulimowe, Stanisławowi Miroszewskiemu za 108 grzywien 67. Widocznie wyniósł się w inne strony.

Natomiast Rożyckim zaczyna się nazywać ów Stanisław Miroszews k i, który musiał być żonaty z jakaś dziedziczką z Rożyc Trojanowych (zapewne siostrą Marcina Kolano Kustrzyckiego v. Rożyckiego), bo syn jego ma posiadłości ojczyste i macierzyste także w R. Trojanowych. W 1530 r. jako już Stanisław Rożycki z R. Sulimowych darowuje on cały swój dział w R. Sul. synowi swemu, Pawłowi, a w 1532 r. wziął w zastaw za 30 grzywien dział w R. Sul. Jana Glińskiego, o którym wyżej była mowa 68. Zaś Paweł Rożycki z R. Sul., wyraźnie nazwany synem nieb. Stanisława Miroszewskiego, a przezywany Kidalą, w 1542 r. wziął w zastaw za 22 grzywny od Jana Rożyckiego z R. Sul. (Kiepka) pół łanu opustoszałego w R. Sul. i tegoż dnia sprzedał swe posiadłości ojczyste i macierzyste w R. Trojanowych za 26 grzywien Janowi Bolkowskiemu, przyczem żona jego Anna, zapewne córka Jana z R. Sul., przeniosła na nabywcę swą oprawę za zgodą brata swego, Jana Kiepka Rożyckiego. Natomiast w 1553 r. Paweł kupił od swego bratanka, Szymona Rożyckiego z R. Sul., syna nieb. Aleksego, wszystkie jego posiadłości w R. Sulimowych i Trojanowych za 100 grzywien, a w 1562 i 1565 r. kupił i wziął w zastaw grunty w R. Trojanowych od Wawrzyńca i Andrzeja Kolanków Rożyckich z R. Troj. 69. Synowie Pawła, Rożyccy, przezywani Kidalczykami, byli następujący:

⁶⁵ RCL. 1 f. 4, 54; 3 f. 386; 4 f. 150 v, 165, 474 v; 6 f. 7, 58 v, 130, 174 v; Terr. Lanc 14 f. 89, 89 v, 119 v, 134. 66 RCL. 6 f. 723 v; 8 f. 738. 67 RCL. 16 a. f. 245 v. 68 RCL. 17 f. 138 v; 18 f. 289 v, 290. 69 RCL. 26 f. 312, 313; 37 a. f. 187 v; 46 f. 192 v, 339 v; 49 f. 548 v, 992 v.

a) Stanisław w 1567 r. sprzedał swój dział w R. Sul. i Troj. bratu Walentemu za 40 grzywien; b) W o j c i e c h, zapewne identyczny z Wojciechem Matko Rożyckim, sprzedaje swój dział w 1570 r. również bratu Walentemu za 50 grzywien, a w 1571 r. żona jego, Agnieszka Rożycka, córka Jana Magołka z R. Troj., za zgodą męża i brata rodzonego, Feliksa Rożyckiego, zastawia swą łąkę w R. Sul. Janowi Dąbrowskiemu; c) Jan w 1573 r. sprzedaje swe posiadłości w R. Sul. i Troj. bratu swemu Walentemu, a w r. 1577 r. całe swe posiadłości tamże bratu Jakóbowi (widać poprzednia tranzakcja upadła); d) Jakób został zabity w 1579 r. w Uniejowie przez Stanisława Zaleskiego; e) Walenty w 1576 r. sprzedaje swe posiadłości po ojcu we wsiach R. Sul, R. Troj., Włodki i Poświątne (części R. Troj.) za 800 złp. Janowi Dąbrowskiemu z Chrząstowa W., a w 1579 r. kupuje od Lucji Brudnowskiej za 300 złp. cały jej dział wsi Brudnówko w pow. szadkowskim 70. W 1576 r. w księgach poborowych jest Walenty Rożycki jeszcze wymienicny jako jeden z trzech właścicieli R. Sulimowych, a obok niego, zgodnie z powyższem, jako drugi właściciel jest wymieniony Jan Dąbrowski.

c. d. n.

Edward Taylor.

RCL. 51 f. 1174 v; 54 f. 61, 1241 v; 55 f. 1199 v; 57 f. 253, 478; 60 f. 870 v; 62 f. 352
 66 f. 257, 644 v, 646, 648 v ⁷¹ Pawiński, Źródła dziejowe, 1. c.

Sprawozdania i Recenzje.

Biesiadecki Franciszek: Herb królewskiego miasta Rohatyna. Kronika powiatu rohatyńskiego, R. VI. (1933) nr. 4.

Mała rozmiarami, ale gruntowna pod względem wyczerpania źródeł, rozprawka, zawiera omówienie genezy herbu tego miasta oraz przegląd rozwoju jego pieczęci. Rohatyn należy do niewielu miast w Polsce, które posiada nadanie specjalnym przywilejem herbu własnego wzgl. prawa używania pieczęci z godłem. Przywilejem bowiem nadanym w r. 1415, dziedzic Filipowic Wołczko Przesłużyc, nietylko zamienił swą posladłość na miasto, nazwał ją Rohatynem i lokował na prawie magdeburskiem, ale nadał również godło, jakiego ma miasto używać na swych pieczęciach. Herb ten przedstawia pół rogu jelenia i literę R.

Zygmunt I, potwierdzając w r. 1535 różne przywileje miastu, zezwolił na używanie nadanego już dawniej godia, ale z tą zmianą, że zamiast litery R wprowadził literę B (plerwszą literę imienia królowej). Autor zaznacza przytem, że takie zmiany w heraldyce są znane.

Szczegół o zmianie litery w herbie znany est jedynie z odpisu przywileju w Metryce koronnej, oryginał bowiem, zachowany do dnia dzisiejszego, właśnie w miejscu *questionis* jest mocno uszkodzony. Otóż nie zaszła tu prawdopodobnie zmiana litery, ale błąd dokonany przy wpisie

przywileju do Metryki koronnej. Rozprawka zaopatrzona została w dobre podobizny pieczęci rohatyńskich z różnych okresów.

Z. Wdowiszewski.

Dwie nowe publikacje genealogiczne. Niedawno ukazały się na rynku księgarskim dwie nowe publikacje z zakresu genealogji. Są to prace: Stanisława Łozy "Rodziny polskie pochodzenia cudzoziemskiego osładłe w Warszawie i okolicach" t. III, i Kazimierza Reychmana: "Szkice genealogiczne" I, omawiające genealogje rodzin pochodzenia żydowskiego. Omówienie tych pracodkładamy do następnego numeru Miesięcznika.

Z. W.

W sprawie kontynuowania wydawnictwa "Kronika polskich rodów szlacheckich..." ś. p. K. Pułaskiego.

Rękopis "Kroniki polskich rodów szlacheckich Podola, Wołynia i Ukrainy" w opracowaniu śp. Kazimierza Pułaskiego, został oflarowany bezinteresownie Wołyńskiemu Towarzystwu Przyjaciół Nauk przez syna autora, p. ministra Fr. Pułaskiego.

Rękopis zawiera 144 monografje, z których 64 były ogłoszone druklem w t. I "Kroniki", wydanym przez autora przed wojną. Pozostałe dotyczą następującyah rodzin: Baybuzowie-Hrybu-

nowicze, Bierzyńscy, Bilińscy, Bobrowie-Piotrowiccy, Bohdaszewscy, Borejkowie, Bratkowscy, Burzyńscy, Bykowscy, Chołoniewscy, Chwalibogowie, Czajkowscy, Czarnomscy, Czermińscy, Czerwińscy, Darowscy, Dąbrowscy, Dobromirscy, Dubiccy, Dzierżkowie, Gadomscy, Glżyccy, Golscy, Golyńscy, Golyńscy, Grocholscy, Grozowie, Grujowle, Hańscy, Harsdorfowle v. Enderndorf, Hoscy (Hojscy), Humieccy, Jacimirscy, Jakubowscy, Jakubowscy, Jarmolińscy, Jaroszyńscy, Jurjewicze, Ilińscy, Kaczkowscy, Kawleccy, Klukowscy, Kordyszowie, Krassowscy, Kruzerowie, Kumanowscy, Leśniewicze, Lipińscy, Lipkowscy, Lubowidzcy, Łaźnińscy, Madejscy, Makowieccy, Makowieccy, Makowscy, Mazarakowie, Michalscy, Niemirycze, Olizarowie, Orańscy-Woynowie, Padlewscy-Skorupkowie, Plaseczyńscy, Podfilipscy, Ponlatowscy, Potoccy, Różyccy, Sadowscy, Sadowscy, Sobańscy, Sroczyccy, Stachórscy, Starzyńscy, Świejkowscy, Świrscy, Szaszkiewicze, Szepingowie, Witosławscy, Woronicze, Zalescy, Żurakowscy.

W zamiarach Towarzystwa leży wydanie całości, co jest zresztą warunkiem, postawionym przez p min. Pułaskiego. Byłyby zatem wydane ponownie także monografje z t I, wszystkie zaś w porządku alfabetycznym. Zasadnicza decyzja zapadła, kiedy jednak Towarzystwo będzie mogło przystąpić do druku, narazie ustalić sie nieda. Gdyby można byłoby liczyć na udział finansowy (w formie przedpłaty) zainteresowanych rodzin, niezawodnie oddanie Kroniki do druku byłoby znacznie przyspieszone. Poruszam tę sprawę w myśli, że może członkowie PTH. zechcą się w tej materji wypowiedzieć, względnie ze mną skomunikować. Adres mój, ulica Mickiewicza 5 w Łucku.

Józef Śleszyński.

Kuczyński Stefan Marja: Sine wody. (Warszawa 1935, odbitka z Księgi ku czci Oskara Haleckiego, wydanej w XXV-lecie jego pracy naukowej nakładem uczniów).

Doskonała rozprawa, mająca za zadanie dowieść, jak to sam autor na 58-ej str. wyraża "że sprawa podolska nie miała nic wspólnego z sinowódzką wyprawą Olgierda, że część zachodnią Podola opanował Kazimierz Wielki, część północno-wschodnią, bez pomocy litewskiej, a w porozumieniu z miejscową ludnością (a być może i Tatarami) — Korjatowicze . . . całość (zaś) wielkiego Podola (pod którem to mianem rozumiano później i wybrzeża morza Czarnego), a więc i jego część południową — dopiero po r. 1397 Jagiełło i Witold*.

Autor rozpoczął swą pracę drobiazgową ana-

lizą odnośnych ustępów kroniki Stryjkowskiego, robiąc tem poważny wyłom w utartej praktyce najnowszych czasów, która kazała posiłkować się Stryjkowskim tylko z największą ostrożnością i w braku innych źródeł. P. Kuczyński dowiódł na przykładzie, że Stryjkowski był po swojemu bardzo sumlennym i skrupulatnym kompilatorem, który prawdę czasami wypaczał, kledy się przyszło godzić "przeważnym dowcipem" sprzeczne wiadomości, zaczerpnięte z różnych źródeł. Stąd wniosek, że odpowiednio sprawdzone wiadomości, zaczerpnięte u Stryjkowskiego, mogą przedstawiać wartość rzeczywistą, jako pochodzące ze źródeł, które częstokroć do nas nie doszły (że zacytuję tu mlmochodem tylko kodeks zasławski kroniki wołyńskiej, przedstawiający duże warjanty w stosunku do kodeksu ipatjewskiego).

P. Kuczyński przejrzał, bodaj, całą literaturę, dotyczącą zajmującego go przedmiotu, a więc literaturę rosyjską, ruską i polską, i zanalizował je porównawczo, co dało odpowiednie tło dla omawianego przez niego zagadnienia. Wyblinie dodatnio wypadły u niego zestawienia porównawcze odnośnych tekstów kronikarskich i bardzo subtelna, a trafna, ich analiza.

Z punktu widzenia heraldyki i genealogji praca jego interesuje nas z dwóch względów, a mianowicie z powodu rozgraniczenia, jakie p. Kuczyński przeprowadził pomiędzy pojęciami małego, większego i największego Podola w ciągu XIV i XV wieków, oraz z powodu, szeregu spostrzeżeń, jakie poczynił w stosunku do Korjata i Korjatowiczów oraz przejścia na Podole tych ostatnich.

Autor bowlem rozróżnia trzy pojęcia Podola, istniejące równolegle, i dochodzi do przekonania, że władanie tak zwanem małem Podolem, czyli zachodniem, przez Kazimierza Wielkiego nie wyklucza możliwości współczesnego władania Korjatowiczów Podolem na wschód od Zbrucza. Tezę swoją autor popiera cytatami z kronik i nadań. Pozatem jednak stwierdza p. Kuczyński istnienie trzeciego pojęcia o Podolu, w którem się mieściły obok Podola małego czyli polskiego i Podola wschodniego czyli Korjatowiczowskiego, olbrzymie obszary, ciągnące się od Multan aż po Don i sięgające na południe morza Czarnego i Krymu.

A chociaż autor powstanie tego pojęcia kładzie na lata po 1397 r., co mojem zdaniem, jest niesłuszne (postaram się to udowodnić na innem miejscu), pozwala nam to jednak zrozumieć, gdzie mógł panować i kim mógł być ów Borys, książę Podolski, który 1377 r. złożył hołd koronie węgierskiej, na co ostatnio zwrócił naszą uwagę prof. Halecki w arcyciekawej rozprawie p. t.

"Przyczynki genealogiczne do dziejów układu krewskiego", drukowanej w zesz. 7/8 "Miesięcznika Heraldycznego" za r. 1935.

Co się tyczy Korjata i Korjatowiczów, to p. Kuczyński przypuszcza, że, jeżeli nie sam Korjat, to jego synowie "musieli reprezentować jakaś opozycję (może opowiedzieli się za Jawnutą), skoro wicher dziejowy przerzucił trzech na dalekie pola południowej Rusi, czwartego na Węgry (Fedor nie utrzymał się w Nowogródku, być może, tylko krótko w Homlu) i tylko Semen został na Swisłoczy, zaś Dymitr oparł się aż na moskiewskiej służbie". (str. 26–27).

Hypoteza taka jest rzeczywiście kusząca. Nie mamy jednak prawa jej stawiać z dwóch względów: 1) w żadnem źródle nie jest wspomniane, aby Korjat opowiedział się po stronie Jawnuty, ani też, aby jego dzielnica została mu odebrana za życia, 2) to, co wiemy zarówno o nim, jak o jego synach, nie pozwala nam wnosić, aby kiedykolwiek znajdowali się w opozycji do władzy centralnej. W 1349 r. Olgierd wysyła dwóch Korjatowiczów: Semena i Aiksze w poselstwie do chana krymskiego Dżanibeka. W 1350 r. wykupuje ich z niewoli moskiewskiej. W 1352 r. zarówno Jerzy Korjatowicz jak i sam Korjat występują wyraźnie po stronie litewskiej. W 1358 r. Alksza Korjatowicz jest wyznaczonym przez Kiejstuta na komisarza do granic z Mazowszem, a to za zgodą Olgierda, Jawnuty, Korjata, Jerzego (Narymuntowicza) i Innych książąt litewskich.

Nietylko Korjat i jego synowie występują solidarnie z resztą książąt litewskich, ale nadto wybierani są do misji, wymagających specjalnego zaufania, jak poselstwo do chana, lub ustanowienie granic, do których to misji nie wybieranoby chyba ludzi skompromitowanych politycznie. Dymitr wprawdzie przeszedł na strone moskiewską, ale był żonaty z siostrą panującego wielkiego księcla moskiewskiego, a przed ślubem i on niewatpliwie brał udział w walce książąt litewskich przeciw Polsce o panowanie nad dziedzictwem Romanowiczów wołyńskich, czego sam jego tytuł "Wołyński" dowodzi. Wreszcie, czterech Korjatowiczów ginie nad Worskią w obronie interesów państwa litewskiego. A chociaż wszystkie tu przytoczone dowody są nieco późne i nie przesądzają o stanowisku Korjata w 1345 r., tem nie mniej trudno przypuszczać na ich podstawie, że on sam czy jego synowie mogli kiedykolwiek znajdować się w opozycji do istniejącego regi-

Sądziłbym raczej, że Korjatowicze przeszli z początku na Wołyń, później zaś na Podole, powołani przez Lubarta, który szukał pomocników do walki z Polską i Węgrami, która to walka konsumowała wielu ludzi. Młodzi Korjatowicze ze swemi drużynami jaknajbardziej nadawali się do tego celu.

A obok nich, zresztą, widzimy napływających dwóch Narymuntowiczów: Jurja i Daniłę; w 1352 r. skonstatować możemy współudział w tej walce i Jawnuty i Kiejstuta, a w 1377 r. obok wyżej wymienionych figuruje wzięty do niewoli nieznany nam dotychczas bliżej Kiejstutowicz i Borys książę Podolski, odnaleziony przez prof. Haleckiego w wyżej wymienionej jego ostatniej pracy, którego osobą zająć się nam wypadnie na innem miejscu, wreszcie, między innymi i Fedor—syn Olgierda.

W miarę zaś, jak ci nowi książęta rozszerzali swe władania na spornych terenach i dalej ku południowemu wschodowi, wchodzili oni w kontakt z Tatarami, od których trzeba się było zabezpieczyć chociażby za cenę stosunku lenniczego do Polski, względnie do Węgier.

Że zaś ci wszyscy Korjatowicze podolscy nie wrócili następnie po śmierci ojca do swolch dzielnic nowogródzkich, o ile wogóle takowe wydzielonemi im zostały jeszcze za życia ojca (co moglibyśmy przypuszczać wobec faktu wydzielenia Semena i Alkszy), w tem również nie możemy upatrywać nic dziwnego, dzielnice te bowiem z konieczności muslały być drobne i w ubogiej ziemi, która z bogatem Podolem nie mogła wytrzymać konkurencji. Tych litewskich sched po ojcu być może sami się zrzekli, być może również doszło pomiędzy nimi a władzą centralną do bliżej nam nieznanej tranzakcji, która poniesione tam straty wyrównywała.

Jak nie bądź, mogło się wszystko obejść i najprawdopodobniej obeszło bez gwałtu ze strony władzy centralnej i bez ruchu opozycyjnego ze strony samych Korjatowiczów. Najbliższą prawdy wydaje mi się hypoteza, że Korjatowicze, wszedłszy w zależność lenną od Polski, a później Węgier, tem samem zrzekli się swoich praw dzledzicznych do ziem litewskich, w zamian za co pozostawiono ich ze strony Litwy w spokojnem władaniu Podolem,

W rozumowaniu swojem o opozycyjnem stanowisku Korjatowiczów względem władzy centralnej p. Kuczyński opiera się, pomiędzy innemi, na tradycji, według której Fedor Korjatowicz byłby już na Węgrzech przedtem, zanim objął Podole, przyczem w odsyłaczu powołuje się na Wolffa. Nie bierze jednak pod uwagę szanowny autor korrektywy, wprowadzonej przez prof. Haleckiego (Dzieje Unji 1,107 przyp. 2), którą i ja uwzględniłem w swojej pracy, a z której zdawałoby się wypływać, że Fedor był na Węgrzech

przed śmiercią ojca, po nastąpieniu której dopiero powrócił na Litwę do Nowogródka (lub jego części) i Homla.

Wszystko to, zresztą, stanowi kompleks zagadnień, domagających się nowego drobiazgowego opracowania. P. Kuczyński wniósł ze swej strony do całej tej sprawy parę nowych spostrzeżeń, niesłychanie ważnych z punktu widzenia historji Korjatowiczów i roli, jaką ci ostatni odegrali w dziejach Litwy i Rusi. Z punktu widzenia czysto historycznego rozprawa jego precyzuje w sposób, mojem zdaniem, definitywny respektywne role Olgierda i Wiolda w stosunku do Podola oraz wnosi nowe walory do oceny polsko-litewskiego sporu o tę ziemię.

Dr. Józef ks. Puzyna.

Szpytkowskyj I: Rid i herb Szeptyckych. Bohosłowja*. Naukowy kwartalnik. Lwów, 1933, str. 97—100 i 186—217; 1934, str. 27—44, 162—179 i 262—273.

W "Bohosłowji" - bardzo starannie redagowanym organie grecko-katolickiego Teologicznego Towarzystwa Naukowego we Lwowie, ukazała się w ciągu ostatnich dwóch lat praca p. Szpytkowskiego, dotycząca rodziny Szeptyckich, ściślej mówiąc ich herbu. Jak nas przed dwoma laty, gdy praca szła do druku, informował jej autor, to co ukazało się drukiem, jest tylko częścią o wiele szerzej zakrojonej rozprawy, która obejmuje także genealogie Szeptyckich. Część genealogiczna pracy pozostała w rękopisie w tece autora. W świetle tej uwagi zrozumiałemi staną się liczne odsyłacze autora do części II genealogicznej i do genealogicznych tablic, pisane wtedy, gdy autor liczył na druk całkowitej pracy, a nie jej pierwszej jedynie części.

Opublikowana praca rozpada się na części: I historyczną, II teoretyczną i III systematyczną, z licznemi podtytułami w części teoretycznej, przez co praca na przejrzystości nie zyskuje.

Część historyczna, będąca właściwie informacyjnym wstępem, podaje w skrócie dzieje Szeptyckich, dzieje przemian, jakie oni przechodzili pod względem klasowym, narotowościowym i wyznaniowym, przyczem autor wymienia poszczególnych przedstawicieli rodziny, którzy odegrali pewną rolę jako duchowni, wojownicy etc. Tę część pracy oparł autor głównie na Żychlińskiego Złotej księdze szlachty polskiej oraz na Kosińskiego Przewodniku heraldycznym, a więc dziełach o wątpliwej wartości, a nadto na jakichś zapiskach hr. Jana Szeptyckiego (* 1836, † 1912), przechowywanych w przyłbickiem archiwum Szeptyckich, o których war-

tości trudno coś orzec, nie wiedząc skąd hr, Jan czerpał do nich wladomości.

W tym wstępie historycznym podał autor w dłuższym cytacie zapiskę heraldyczną z roku 1469, z akt ziemskich przemyskich wyjętą, a zawierającą oczyszczenie szlachectwa Szeptyckich, przyczem Fedor de Szeptice wywodzi swoje szlachectwo z herbem, przedstawiającym księżyc z dwoma gwiazdami czyli z herbem Sas. Jest to plerwsza źródłowa niebudząca wątpliwości wiadomość o Szeptyckich i ich herbie I ona powinna była posłużyć autorowi za punkt wyjścia w jego rozważaniach. Pozatem wstęp nie poslada żadnej glębszej wartości. Nie możemy jednak pominąć jeszcze jednej rzeczy, a mlanowicie, iż autor w przypisach wyprowadza powinowactwa Szeptyckich z domami panującemi jak nprz. via Kosseccy, Lipscy, Liniewscy, Romanowscy, Snopkowscy, Soblescy-ze Stuartami i Bouillonami, czyli bawi się w rzeczy, które są dobre dla ludzi osoblście w tem zalnteresowanych, a szukających nawet całkiem urojonych byle tylko olśniewających koligacyj, a które zupełnie nie licują z poważną pracą, za jaką chcemy uważać omawianą rozprawę p. Szpytkowskiego.

Na wstępie do części teoretycznej autor podaje opis herbu szlacheckiego i hrabiowskiego rodziny Szeptyckich, a następnie zastanawia się nad nazwą herbu i jej pochodzeniem i, zestawiając głosy i teorje polskich heraldyków w tej kwestji, przychodzi do przekonania, iż można dla tego herbu przyjąć nazwę herb Szeptyce i tę nazwę objaśnia hydrotopograficzną teorją.

Mianowicie na wschodzie ludzie wiejscy nazywają części rzeki, w których woda, przewalając się po ławach kamieni, szumi głośniej — szypołami albo szeptycami. Potok Wiszeńka, płynący przez wieś Szeptyce w powiecie rudeckim, płynie następnie popod pagórkiem, noszącym również nazwę Szeptyce. Autor nazwę tego pagórka wyprowadza od takich szeptyc na potoku Wiszeńka i przyjmuje iż stąd poszła nazwa całego osiedla, a potem rodziny i jej herbu.

Nistępuje znów zestawienie całej polskiej literatury heraldycznej poto, by przyjść do przekonania, że pierwszy Okolski w "Orbis polonus" wspomina o herbie Szeptyckich, zwąc go zresztą Pobogiem.

W dalszym ciągu autor, opierając się na tem, że żaden heraldyk polski nie dał wyjaśnienia genezy herbu Szeptyckich, oraz na całym szeregu mało przekonywujących argumentów, jako to — że herb ten niema zawołania, że ma rzadką formę pluraletantum, że występuje na błękitnem polu, gdy większość polskich herbów występuje na polu czerwonem, że nie poslada żadnej legendy, tłó-

maczącej jego powstanie, że u polskich autorów zjawia się dopiero w XVII wieku I t. p. — przychodzi do tego przekonania, iż herb Szeptyckich nie należy do polskiego systemu heraldycznego, i miejsce dla tego herbu znajduje w ruskim systemie heraldycznym, a mlanowicie zalicza ten herb do grupy cyryliczno-alfabetycznych znaków pieczętnych a potem herbowych.

I tutal autor natrafia na dwie trudności.

Pierwsza ta, iż nie znamy żadnego takiego wizerunku omawianego herbu, na którym na tarczy tego herbu czy w jego klejnocie, występowałyby chociaż ślady wyobrażeń, zaczerpniętych z alfabetu cyrylicznego.

Autor więc, przy pomocy długich i zawiłych wywodów, przedstawia jak to z liter powstały podkowa, krzyż i strzała, które dzisiaj widzimy na herbie Szeptyckich. Drogą zaokrągleń i ligatur z litery T (p) powstała — podkowa, z litery W (sz) — krzyż, a w końcu z litery T — strzała. Trzy te litery, czytane sposobem wertykalnohoryzontalnym, dają prawie w całości wyraz "sz(e)pt", a więc nazwę herbu, względnie nazwę do niej zbliżoną. Ostatecznie więc wszystkie te wywody doprowadzają autora do wniosku końcowego, iż herb Szeptyckich jest dawnym, indywidualnym herbowym znakiem ruskiego heraldycznego systematu, na cyryliczno-alfabetycznem podłożu wyrosłem.

Lecz jest jeszcze i druga trudność, a mianowicie, iż w 1469 roku Fedor de Szeptice wywodzi się z herbem luna cum duabus stellis zaś w 1552 roku Kuźma de Kalnochwosty, a więc też z tej samej rodziny, podaje, że jest "de clenodlo et armis Vilcekossy et duabus crucibus et luna proclamationis Na pole".

Otóż autor rozprawia się z temi dwoma zapiskami w sposób bardzo prosty — półksiężyc to zaokrąglone n, a dwie gwiazdy czy też dwa krzyże to litery ш i T odpowiednio zreformowane. Pozostaje jeszcze nazwa Wilczekosy, która wedle autora jest poprostu wymysłem kancelisty, który ją poddał Kuźmie.

Pracę kończy część systematyczna, przedstawiająca jak w poszczególnych fazach rozwoju herb wyglądał.

W pracę swą włożył autor bardzo wiele rzetelnego trudu, który w pełni doceniamy.

Niestety — zamiast trzymać się ściśle źródeł i na ich podstawie starać się zbudować całą swą konstrukcję, autor poszedł na ponętną hipotezę, której na zasadzie nagromadzonych przez autora argumentów przyjąć nie podobna, są bowiem i te argumenty nie potwierdzeniem tej hipotezy, lecz raczej zdania L. Wyrostka (Ród Dragów-Sasów, R. H. XI. 117, 143), które w pełni po-

dzielamy, iż zgodnie z zapiską heraldyczną z 1469 roku byli Szeptyccy zwykłymi Sasami, który to herb zarzucili na korzyść znaku własnego, jak to uczyniło i tyle innych rodzin.

Emil Bielecki.

"Kwestja tytułów rodowych i szlachectwa według prawa polskiego".

Referat Dra Jerzego Pogonowskiego.

W dniu 7 listopada b. r. w Polskim Instytucie prawa administracyjnego w Warszawie wygłosił radca Dr. Jerzy Pogonowski referat pod powyższym tytułem.

Prelegent oparł uwagi swe w części historycznej na artykule własnym o legitymacji szlachecklej po rozbiorach ("Miesięcznik Heraldyczny", 1932 Nr. 12 R. XI str. 215-7) i na artykule sen. Ign. Balińskiego p. t. "Tytuły i szlachectwo a konstytucja* ("Kurjer Warszawski* Nr. 218 z dnia 11.VIII.1935 r. str. 6 i 7). Dr. Pogonowski stanał na stanowisku, że termin "nie uznaje" ("Rzeczpospolita Polska nie uznaje przywilejów rodowych ani stanowych, jak również żadnych herbów, tytułów rodowych i innych ...) w art. 96 Konstytucji marcowej oznacza jedynie désintéressement ustawy zasadniczej polskiej i cofnlęcie ochrony prawnej w stosunku do szlachectwa i tytułów rodowych, nie oznacza zaś stanowczo ich zniesienia, ani zakazu ich używania. Późniejsze przepisy odnośne, zdaniem prelegenta, nie wprowadziły zasadniczych różnic w tej mierze, przemilczenie zaś przedmiotu art. 96 wśród artykułów nowej Konstytucji obowiązującej można interpretować jako cofn!ęcie powyższego .nie uznawania". W wyłonionej dyskusji wypowiadano różne opinje; a więc z jednej strony, że np. "zakaz" 1-ej konstytucji, nie powtórzony przez następną, przestaje obowiązywać, lecz ,nie uznawanie" - nie. Z drugiej strony kwestjonowano słuszność taklej tezy. Uznano, że de lege lata nie potizeba rebus sic stantibus pozwolenia Prezydenta Rzplitej na przyjęcie tytułów zagranicznych. Przeprowadzono zestawienia prawa odnośnego polskiego z obowiązującem ustawodawstwem zagranicznem, w szczególności powojennem. Uznano też, iż stwierdzanie przez władze samorządowe (np. Tymczasowy Wydział Samorządowy w likwidacji we Lwowie) pochodzenia szlacheckiego petentów stwierdzają tylko stan fakt historyczny, co jest dopuszczalne. Zastanawiano się nad brakiem zaczątku prawnego szlachectwa dzleci, urodzonych po konstytucji R. P. z 1921 r., jako nie mających "ius ad rem", choć również podkreślono powną oględność terminu "nie uznaje" z art. 96, mogącego być conajwyżej quasi - zakazem. Przemilczenie treści tego artykułu w Konstytucji nowej ma rzekomo być wynikiem woli śp. Marsz. Piłsudskiego, dbałego o walory tradycji. Wobec współczesnego zainteresowania się tytułami mogłaby stać się aktualną sprawa erekcji odpowiedniego w tej mierze urzędu w Polsce, jak to już się stało podobnie w Czechosłowacji. (Ruch genealogiczno-heraldyczny wzmógł się bowiem w Polsce, jak tego dowodzi tak bibljografja, jak i rejestracja urzędowa związków rodzinnych). W sprawach stypendjów szlacheckich znaczenie decydujące winna mieć wyraźna wola fundatorów; sprawy te wymagają jednakże jeszcze precyzyjnej regla-

mentacji. De lege ferenda powinnoby się w Polsce uznawać zarówno szlachectwo, udowodnione urzędowo, jak i naukowo (dowody bowiem urzędowe i naukowe niezawsze się pokrywają), t.j. bez uwzględnienia przerw, spowodowanych przyczynami fiskalnemi czy tym podobnemi.

W dyskusji zablerali po kilkakroć głos pp.: prof. dr. Tadeusz Hilarowicz, sen. Ignacy Baliński, Zdzisław hr. Grocholski, konsul Kleszkowski i prelegent, którego referat jest skrótem wiekszej, wykańczanej obecnie pracy z zakresu "prawoznawstwa szlacheckiego" ("jurisprudence nobilialre").

Członkowie Polsk. Tow. Heraldycznego.

Przystąpili w charakterze Członków Zwyczajnych do Oddziału Warszawskiego z dniem 1 stycznia 1935 r.

wpłacając wpisowe 5 zł. (do Zarządu Głównego P. T. H.):

de Castellane B. K. — Mentona, willa Pamela — Francja. Kowalewski-Dołęga Jerzy — Kalisz, ul. Piłsudskiego 15. Kowerski Jan — Katowice, ul. Kochanowskiego 18 m. 3.

Składkę członkowską za rok 1935 wpłacili po 24 zł.:

Do Oddziału Warszawskiego: Borkiewicz Seweryn (12 zł.), de Castellane B. K., Kowalewski-Dołęga Jerzy, Kowerski Jan (19 zł.), Krzyżański Bolesław, Młochowska Julja (i za 1934 r.), Theodorowicz Leon,

Przypominam i bardzo usilnie proszę p.p. Członków P. T. H., o łaskawe przeczytanie załączonych czerwonych upomnień i natychmiastowe wpłacanie zaległych składek za lata ubiegłe i za rok 1935 w wysokości 24 zł. na konto P.K.O. 21.621 P. T. H. Oddz, Warsz.

Jerzy Odrowąż-Pieniążek Skarbnik P. T. H.

KOMUNIKAT.

Dnla 9 grudnia 1935 r. o godz. 18-ej, a w drugim terminie o godz. 18.30, odbejzie się w sali Bibljoteki ord. Zamoyskiej w Warszawie, ul. Żabia 4, doroczne Walne Zgromadzenie członków Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.

Na porządku obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu z działalności P.T.H. za r. 1934/5.

2. Wybory Zarządu Głównego i Komisji Rewizyjnej na r. 1935/6.

3. Wolne wnioski.

Résumés français des articles.

Inscriptions héraldiques du palatinat de Łęczyca au moyen âge par le Dr. T. Piotrowski et le Dr. Z. Wdowiszewski.

Suite et fin de la série, comprenant quatre inscriptions de la fin du XV-e siècle, suivies de tables alphabétiques des noms de personnes et de localités ainsi que des noms d'armoiries.

Les origines des Rożycki par le professeur E. Taylor.

Généalogie des propriétaires de Rożyce Sulimowe depuis 1386 jusqu'à la fin du XVI-e siècle

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: Oskar Halecki, zastępca: Zygmunt Wdowiszewski.
Członkowie komitetu redakcyjnego: Stanisław Kętrzyński i Józef ks. Puzyna.
Wydawca: Oddz. Warsz. Pol. Tow. Herald. w osobie S. Kętrzyńskiego.